

Š i f r a k a n d i d a t a :

--

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

Izpitna pola 2

Obča geografija – Geografija Slovenije

Četrtek, 27. avgust 2015 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.
Izpiti poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpisite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola vsebuje 26 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliku povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani (1–12), od tega 2 prazni.

Barvna priloga ima 4 strani (13–16).

M 1 5 2 5 0 1 1 2 0 2

3/16

V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. Slika 1 v barvni prilogi prikazuje zastopanost treh različnih vrst tovornega prometa v Evropi: cestni promet, železniški promet in kopenski vodni promet (po rekah in kanalih). Napišite črki iz legende slike 1 v barvni prilogi, ki pripadata cestnemu in železniškemu prometu.

Cestni promet: _____

Železniški promet: _____

(2 točki)

2. Obdobji v levem stolpcu smiselno povežite s trditvami na desni tako, da pred vsako obdobje vpišete le eno ustrezno črkbo iz desnega stolca.

_____ druga polovica 19. stoletja	A Strokovnjaki oblikujejo prva internetna omrežja.
_____ prva polovica 20. stoletja	B Začne se hiter razvoj avtomobilskega prometa.
	C Zgradijo glavne železniške proge v Sloveniji.
	D V morskem prometu začnejo s prevozom potnikov.

(2 točki)

3. Letalski promet močno onesnažuje zrak. Opišite še dva druga negativna vpliva letalskega prometa na okolje.

1 _____

2 _____

(2 točki)

4. Besedilo navaja vrsto prometa za prevoz cvetja z drugih celin v Evropo in vrsto prometa za razvažanje cvetja po Evropi. Opišite prednost posamezne vrste prometa. Opisani prednosti naj bosta različni.

Od kod prihaja cvetje?

Večino cvetja in lončnic v Slovenijo pripeljejo iz Nizozemske, ki še vedno vodi v svetovni trgovini s cvetjem. Zaradi primernejšega (toplejšega) podnebja so Nizozemci vzgojo okrasnega cvetja že pred desetletji preselili v afriške, južnoameriške in azijske dežele, kjer je tudi delovna sila cenejša. Vse je podrejeno temu, da cvetje ob pravem času porežejo in pošljejo na največje trge v Evropo, ZDA ali na Japonsko.

Kako so torej cvetlice, ki smo jih izbrali za šopek, prišle do cvetličarne? Na plantažah odrezano cvetje je v tovornjakih hladilnikih potovalo do letališč, od tam je piletelo na Nizozemsko in z letališča so ga spet peljali v kamionih do ene od štirih tamkajšnjih cvetličnih borz. Kdor na borzi največ ponudi za cvetje, ki je trenutno na ogled, tako potrdi nakup in cvetje pošlje svojemu naročniku. Iz skladišč velikih uvoznikov ali trgovskih podjetij pa kombiji s hladilniki razvozijo cvetje in posodovke do prodajaln, kamor pridemo po šopke.

(Pриrejeno po: <http://www.rozeinvrt.si/2013/02/od-kod-prihaja-cvetje-/>. Pridobljeno: 8. 9. 2013.)

Prednost prevoza v Evropo: _____

Prednost razvažanja po Evropi: _____

(2 točki)

5. Z opisom vzroka in posledice pojasnite vpliv cestnega prometa na suburbanizacijo.

(2 točki)

Slovenija 1

6. V preglednici z X označite dva pravilna opisa mokrišč v Sloveniji.

	Negativno vplivajo na naravno ravnotesje.
	Zmanjšujejo hudourniški značaj nekaterih rek.
	Mednje uvrščamo tudi soline.
	V zadnjih desetletjih jih človek intenzivno izsušuje.

(2 točki)

7. Oglejte si sliko 2 v barvni prilogi in imenujte levi pritok Save.

Reka: _____

(1 točka)

8. Obkrožite kvadrat, ki prikazuje smer rečnega toka na označenem mestu na sliki 2 v barvni prilogi.

Smer:

(1 točka)

9. Besedilo opisuje razmere na reki Dravi novembra 2012. Opišite dva različna vzroka za rekordni pretok Drave.

OPOZORILO

Datum: 5. 11. 2012 ob 14:00

Pretok na Dravi v Sloveniji je začel naraščati v dopoldanskih urah in bo čez dan naraščal tudi vzdolž reke proti meji s Hrvaško. Drava ima trenutno na meji z Avstrijo $2480 \text{ m}^3/\text{s}$. V popoldanskih urah pričakujemo vzdolž reke pretok nad $2500 \text{ m}^3/\text{s}$. Največji doslej izmerjeni pretok Drave je bil $2600 \text{ m}^3/\text{s}$ leta 1965. Predvideni pretoki pomenijo veliko nevarnost poplavljanja širših, tudi naseljenih območij ob celotnem toku Drave.

(Prirejeno po: <http://www.arso.gov.si...> Pridobljeno: 27. 8. 2013.)

Opis:

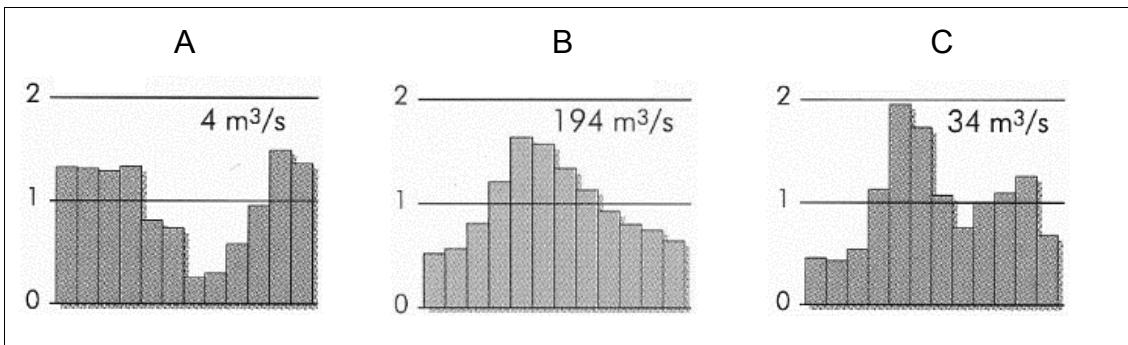
1 _____

2 _____

(2 točki)

10. Slika 1 prikazuje rečne režime treh slovenskih rek. Izberite črko tistega hidrograma, ki prikazuje rečni režim Soče v zgornjem toku, in ta režim imenujte.

Slika 1

(Prirejeno po: Geografski atlas Slovenije za osnovno in srednje šole, str. 60 in 61. Tehniška založba Slovenije. Ljubljana, 2004)

Črka: _____

Rečni režim: _____

(2 točki)

11. Imenujte geološko obdobje nastanka prevladujoče kamnine v visokih dinarskih planotah in pojasnite vpliv kamninske zgradbe na velike zaloge skalne vode v teh pokrajinah.

Geološko obdobje: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

Slovenija 2

12. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

DA NE Ljudje, ki so se priselili v Slovenijo, so imigranti.

DA NE Ljudje, ki so se iz različnih vzrokov izselili iz neke države, so begunci.

(2 točki)

13. Opišite en politični in en gospodarski vzrok za selitve iz Slovenije po 2. svetovni vojni.

Politični vzrok: _____

Gospodarski vzrok: _____

(2 točki)

14. Imenujte avtohtono narodno manjšino v Sloveniji, katere večji del prebiva v mestih.

(1 točka)

15. Po letu 1960 so se v Koper začeli priseljevati delavci iz republik tedanje Jugoslavije. Opišite dve različni demografski posledici priseljevanja.

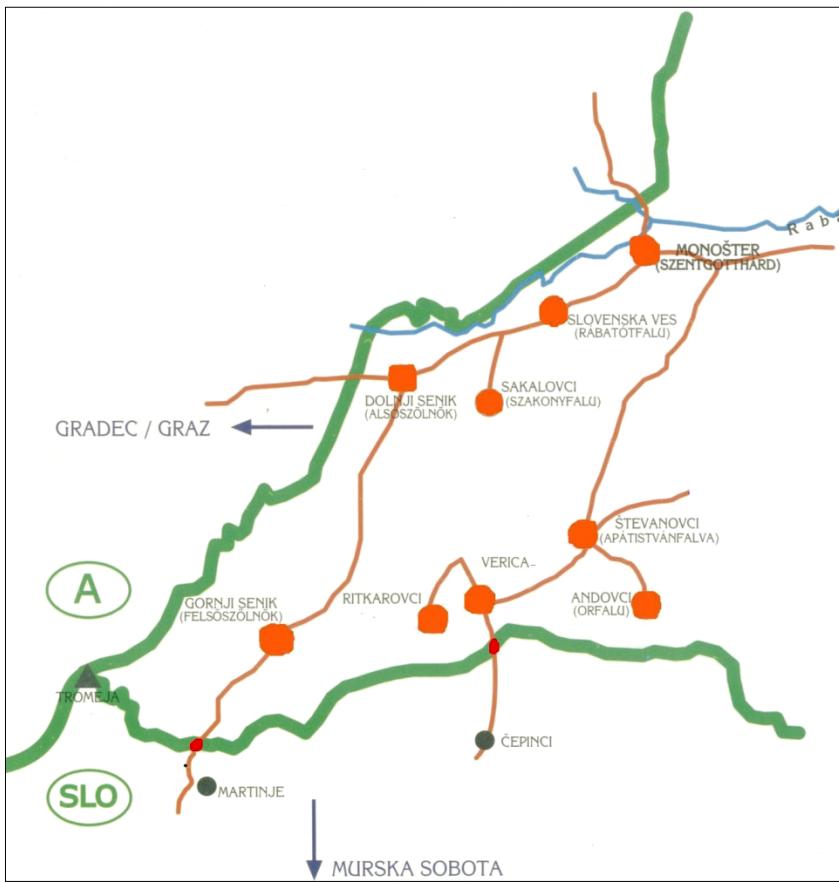
1 _____

2 _____

(2 točki)

16. Oglejte si sliko 2 in imenujte pokrajinu, v kateri živijo zamejski Slovenci, ter opišite dve njihovi narodnostni pravici.

Slika 2

(Vir: <http://www.google.si/imgres?imgurl&imgrefurl...> Pridobljeno: 10. 10. 2013.)

Pokrajina: _____

Opis:

1 _____

2 _____

(3 točke)

Slovenija – pokrajine 1

17. Imenujte planoto, ki je na sliki 3 v barvni prilogi označena s črko A, in reko, ki je označena s črko B.

A (planota): _____ B (reka): _____
(2 točki)

18. Obkrožite črki pred dvema pravilnima trditvama o Julijskih Alpah.

- A K Julijskim Alpam prištevamo tudi planoti Mežaklo in Komno.
- B Na dnu dolin Julijskih Alp prevladujejo apnenci in dolomiti.
- C Posledica ledeniškega preoblikovanja v pleistocenu so tudi velike strmine in priostreni vrhovi.
- D Najnižje zimske temperature v Sloveniji so izmerili na najvišjih vrhovih Julijskih Alp.
- E Največ padavin v Julijskih Alpah prejmejo njihovi vzhodni obronki.

(2 točki)

19. Imenujte prevladujočo obliko živinoreje na planoti, ki je na sliki 3 v barvni prilogi označena s črko C. Opišite gospodarski vzrok za nazadovanje te oblike živinoreje v Alpskih pokrajinah po 2. svetovni vojni.

Oblika živinoreje: _____

Opis: _____

(2 točki)

20. Na sliki 4 v barvni prilogi je vrh v Karavankah z značilno alpsko slemenitvijo. Obkrožite stran neba, s katere je posneta fotografija. Utemeljite svojo odločitev.

STRAN NEBA: sever vzhod jug zahod

Utemeljitev: _____

(2 točki)

21. Slika 5 v barvni prilogi prikazuje spremenjanje površine Triglavskega ledenika med letoma 1952 in 2007. Napišite črko, s katero je v legendi označena njegova površina v letu 2007, in pojasnite vzrok za prikazano spremenjanje obsega ledenika.

Črka: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 2

22. Pri vsakem mestu obkrožite tisto Obpanonsko pokrajino, v kateri leži.

MARIBOR:

Haloze

Dravsko-Ptujsko polje

LENDAVA:

Pomurska ravnina

Goričko

(2 točki)

23. K navedenima trditvama napišite številko slike 6 ali 7 iz barvne priloge, za katero trditev velja.

_____ V pokrajini prevladujejo sprijeti sedimenti.

_____ V pokrajini prevladujejo sedimenti terciarne starosti.

(2 točki)

24. Imenujte tip podeželskega naselja, ki prevladuje v pokrajini na sliki 7 v barvni prilogi, in zemljisko kategorijo, ki je značilna za osojna pobočja prikazane pokrajine.

Tip podeželskega naselja: _____

Zemljiska kategorija: _____

(2 točki)

25. Obkrožite tip prsti, v katerem v Obpanonskih pokrajinah dobro uspeva vinska trta. Opišite podnebni vzrok, zaradi katerega ta kulturna rastlina ne uspeva v pokrajini, ki jo prikazuje slika 6 v barvni prilogi.

TIP PRSTI: jerovica

rjava pokarbonatna prst

evtrična rjava prst

Opis: _____

(2 točki)

26. Obkrožite črko pred pravilno trditvijo ter svojo odločitev utemeljite z opisom vzroka in posledice.

V Mariboru se je dejavnostna sestava prebivalstva močno spremenila po

- A zgraditvi avtoceste.
- B osamosvojitvi Slovenije.
- C vključitvi Slovenije v Evropsko unijo.

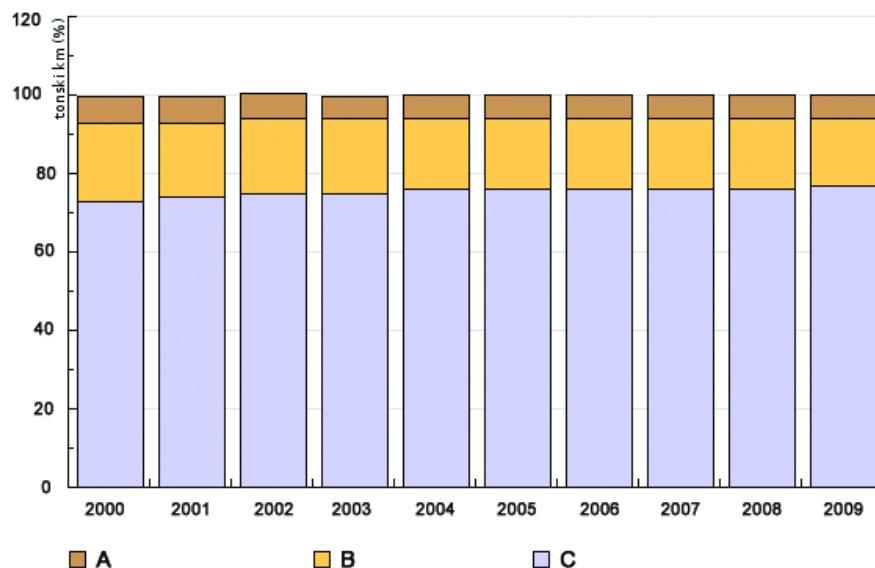
Utemeljitev: _____

(2 točki)

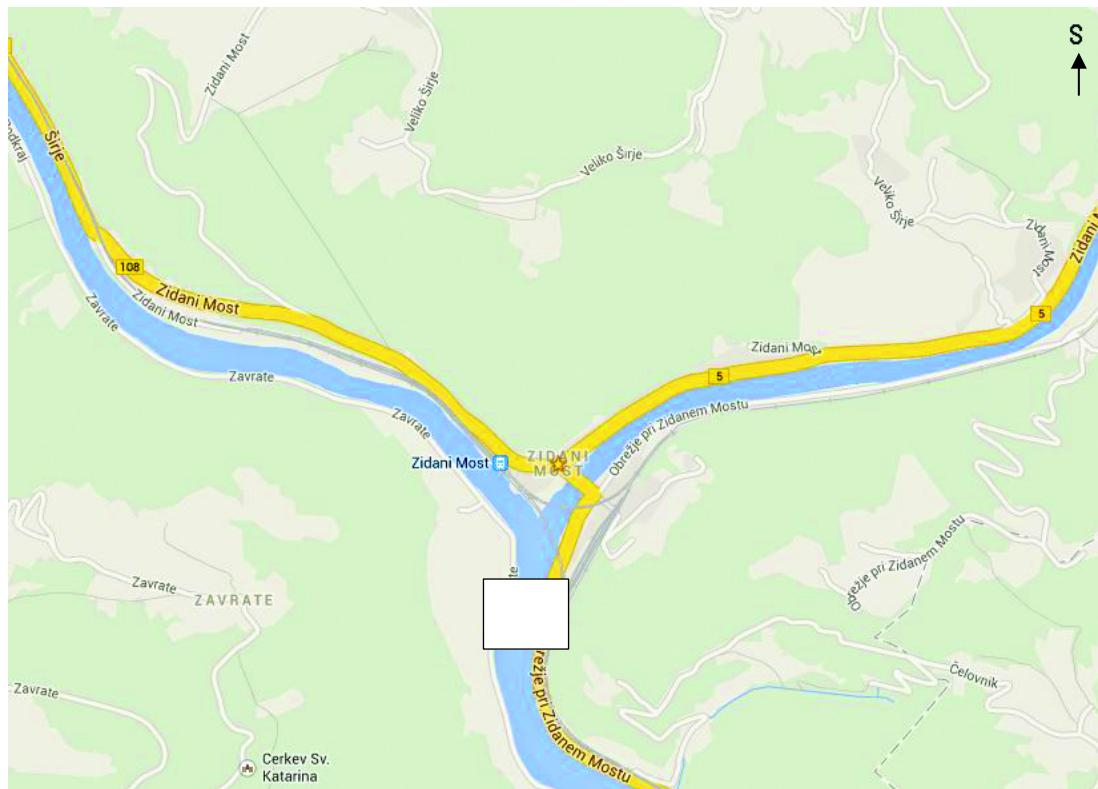
V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

Barvna priloga (k Izpitni poli 2)

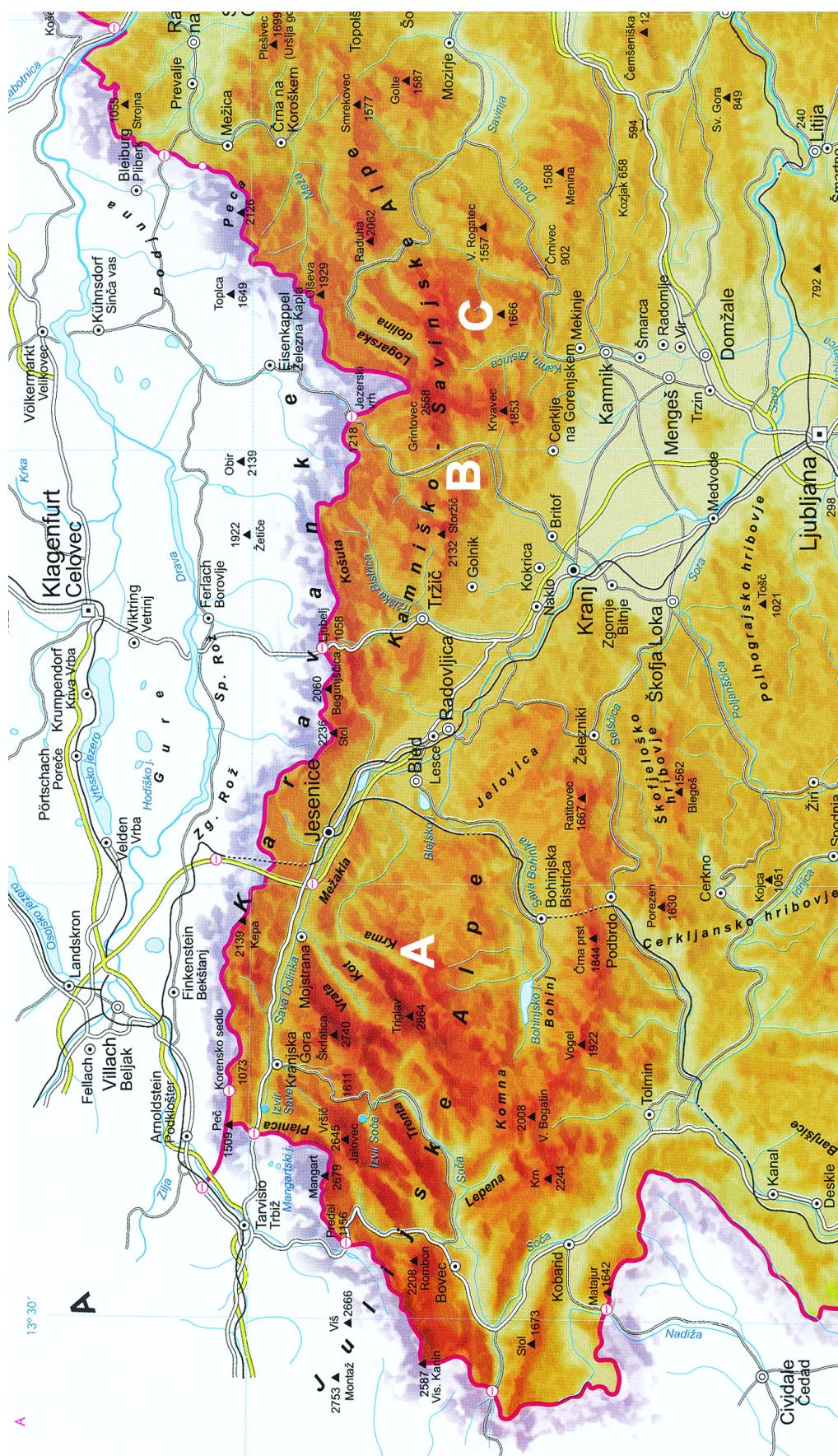
Slika 1: Deleži posameznih načinov prevoza blaga v Evropi

(Prirejeno po: http://kazalci.arso.gov.si/?data=indicator&ind_id=416/. Pridobljeno: 8. 9. 2013.)

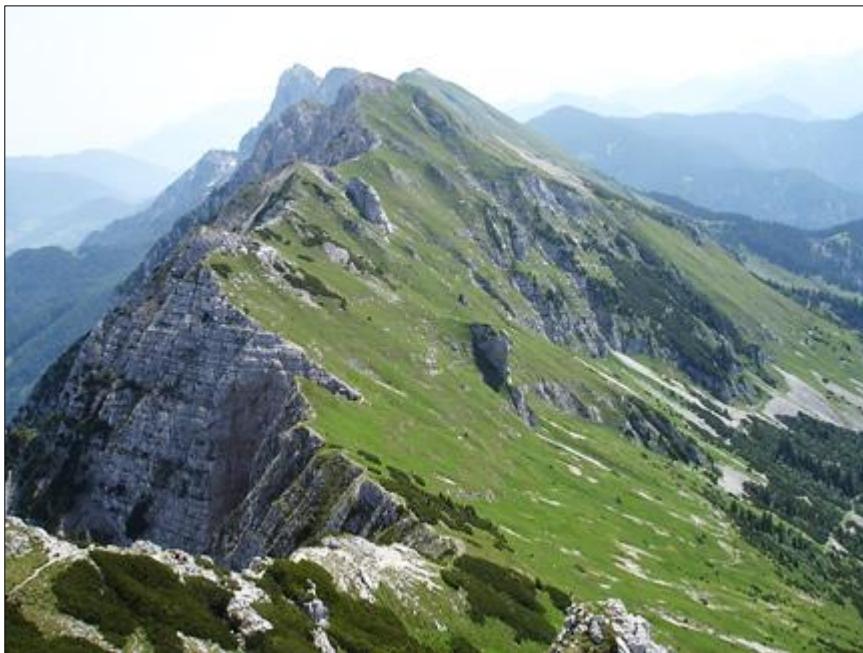

Slika 2

(Prirejeno po: <https://maps.google.com>. Pridobljeno: 23. 9. 2013.)

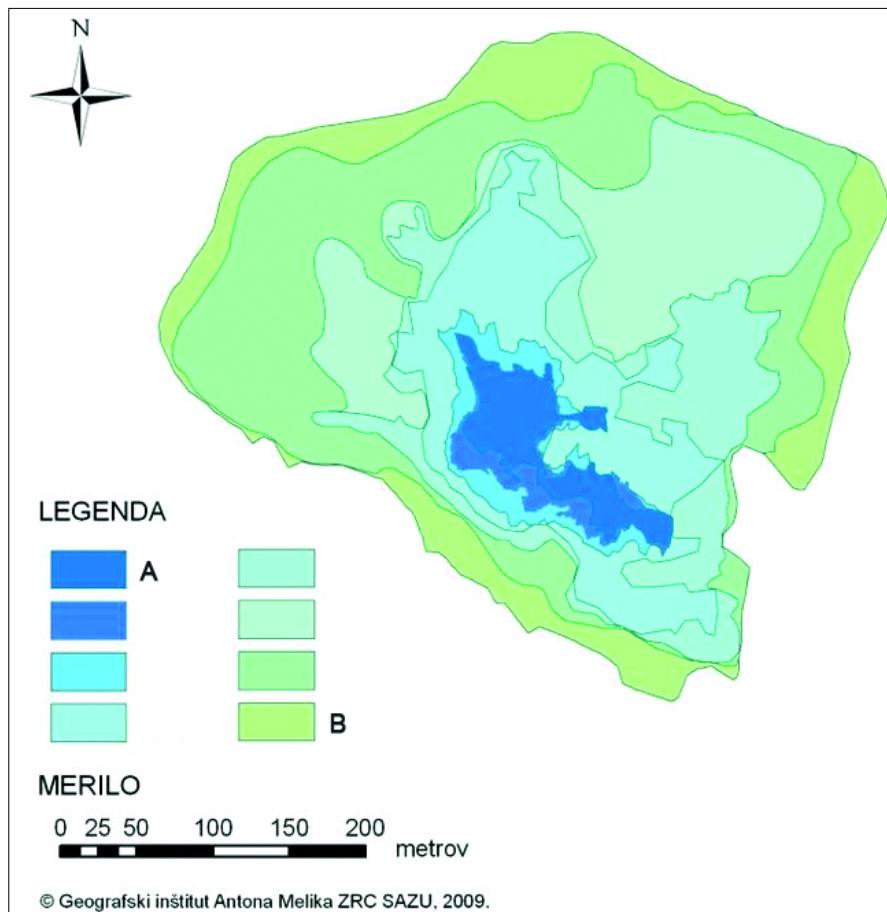

V sivo polje ne pišite.

Slika 4

(Vir: <http://enjanez.blog.siol.net/2008/06/30/kladivo-2094-m/>. Pridobljeno: 8. 9. 2013.)

Slika 5: Površina Triglavskega ledenika v posameznih letih

(Vir: <http://www.dedi.si/dediscina/449-triglavski-ledenik>. Pridobljeno: 8. 9. 2013.)

Slika 6

(Vir: Senegačnik, J., 2012: Slovenija in njene pokrajine, str. 408. Modrijan. Ljubljana)

Slika 7

(Vir: Senegačnik, J., 2012: Slovenija in njene pokrajine, str. 408. Modrijan. Ljubljana)